

# 'We maken iets bijzonders voor de stad'



**Henk Geist**  
h.geist@hollandmediacombinatie.nl

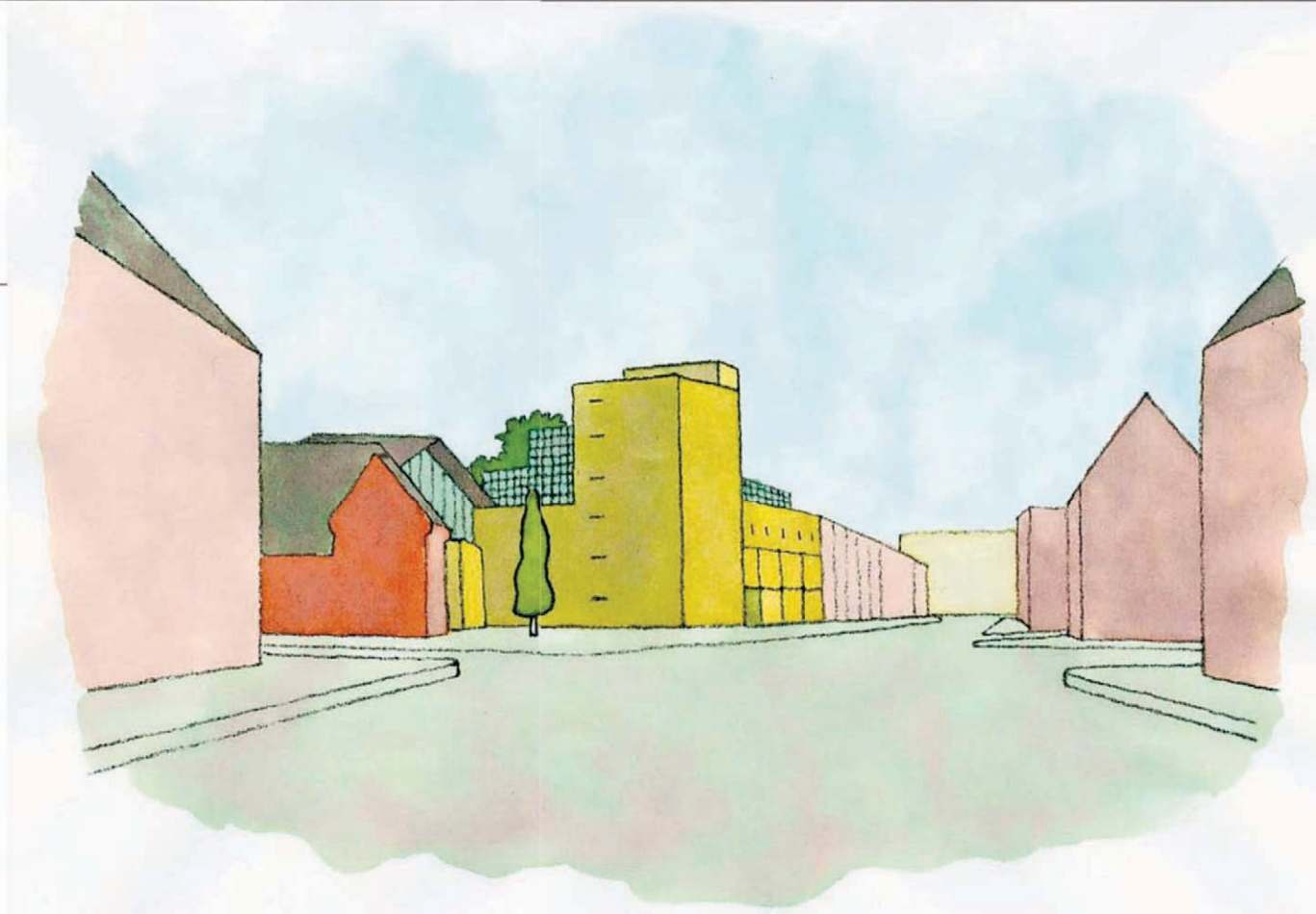
**Haarlem** \* Het toeval speelde een niet onbelangrijke rol bij de totstandkoming van het nieuwe ontwerp. Tijdens het boodschappen doen, liep Joost Swarte zijn stadgenoot Eric Haverkorn van Haarlemsbouwplannen.nl tegen het lijf. „Hij had een idee. Hij wist een moeizaam bouwproject en had het gevoel dat ik daar op gezet moest worden”, vertelt Swarte. „Haverkorn is toen gaan praten met de betrokkenen, waarna ik werd uitgenodigd bij HBB.”  
Dat Haverkorn een beroep deed op Swarte is niet verwonderlijk. Swarte heeft in Haarlem op het gebied van architectuur al zijn sporen verdiend. Met architect Henk Döhl maakte hij eerder de gewaardeerde ontwerpen voor de nieuwe Toneelschuur en het vlak daarachter

gelegen Johan Enschedéhofje. Nu treedt hij in Haarlem opnieuw in de rol van architectonisch ontwerper. Bij HBB ontmoette Swarte ook Hans van Eeden en Remko van Heumen, beiden van Her-Architecten, die voor HBB werken aan een groot project in de Gonneststraat in de Haarlemse binnenstad. Een bijzondere vorm van samenwerking werd daarmee geboren. „Wij staan open voor een dergelijke samenwerking”, zegt Van Eeden, „en wij vonden het ook een uitdaging om met dit project aan de slag te gaan. Wij hebben wat met dit soort binnenstedelijke puzzels. Maar wij wilden bij dit project wel helemaal opnieuw beginnen, los van de moeizame voorgeschiedenis en het doen volgens onze eigen opvattingen.”  
Dat was ook de bedoeling van hun opdrachtgever. „Wij hebben nu gekozen voor een echt Haarlemse aanpak, met Haarlemse mensen”,



In het lichtgeel een impressie van de nieuwbouw langs de Raamsingel.

TEKENING JOOST SWARTE



TEKENING JOOST SWARTE

Blik vanaf het kruispunt met de Frederik van Eedenstraat op het nieuwe torentje.

stelt ontwikkelaar Gren Molenkamp van HBB. „Het is goed dat ze opnieuw zijn begonnen en niet zijn blijven hangen in de oude ideeën. Ze hebben een heel andere oplossing gevonden en dat was precies onze bedoeling.”  
Daarbij werden ze ook goed geholpen door de Haarlemse stadsbouwmeester Max van Aerschot. Het enige waar ze wel rekening mee hadden te houden is de voorgevel van het voormalige kegelpaleis of HKB-gebouw, die moet vanwege de cultuurhistorische waarde herkenbaar blijven in het nieuwe ontwerp.  
Het eerste wat Swarte en Van Eeden hebben gedaan, is goed rondkijken op de plek. Het viel hen op dat het gaat om een overgangsgedebied tussen aan de ene kant dichte stedelijke bebouwing rond het Houplein en aan de andere kant de villa-achtige vroeg zoste eeuwse

bebouwing langs de Frederik van Eedenstraat. Die twee werelden hebben ze in hun ontwerp bij elkaar gebracht. Aan de oostkant, de stadse kant, komt robuuste bebouwing met platte daken, inclusief het herbouwde HKB-gebouw met een extra woonlaag, aan de westkant komen villa-achtige gebouwen van baksteen met royale kappen.

**Steeg**

Beide werelden worden gescheiden door een nieuwe steeg tussen de Tempeliersstraat en de Raamsingel, een steeg die precies uitkomt tegenover de Raamstraat in de Vijfhoek aan de andere kant van de Raamgracht. Daarnaast is er ook een onderscheid tussen de gebouwen aan de Tempeliersstraat en die aan de Raamsingel, waardoor het ontwerp eigenlijk vier verschillend werelden kent. Niet voor niets

heet het plan dan ook De Vierhoek, gelegen tegenover De Vijfhoek. De vier hoeken worden met elkaar verbonden door een hofje in het midden van het bouwplan. Het kegelpaleis wordt gesloopt. Dat maakt het mogelijk om onder het gehele bouwplan een parkeerkelder te maken met 66 plaatsen, met een entree aan de Tempeliersstraat. Elementen uit de oude voorgevel worden herbouwd of hergebruikt. Van Eeden: „Het huidige gebouw heeft stijlkenmerken van de Amsterdamse School, wij willen voortborduren op die traditie. We zoeken naar een optimalisatie van de gevel in de taal van het bestaande gebouw. De raamindeling op de begane grond blijft hetzelfde, maar de ramen op de verdieping zijn eigenlijk te klein, die kunnen dus anders worden.” Wel krijgt het gebouw een extra, terug gelegen woonverdie-

ping en op de kop komt een hoger accent van zes bouwlagen met een karakteristieke gevel. Dat torentje ligt precies in de zichtlijn vanaf de Leidsevaart en markeert als poortgebouw de entree naar Tempeliersstraat en binnenstad. Aan de voet daarvan ligt een klein plein dat overgaat in de steeg. In dit gebouw komt ook nog een fietsenstalling voor Dansschool Schröder.

**Levendig**

Het woningprogramma wordt heel divers. De vijftig (vooralnog koop) woningen variëren in grootte van ongeveer 35 tot 150 vierkante meter, waarmee ook gemikt wordt op de groeiende behoefte aan kleinere woningen voor eenpersoons huishoudens. Aan de Raamsingel komen de grotere, statige appartementen, aan de Tempeliersstraat de kleinere. Rond het binnenhof komen kleinere woningen met een

ping en op de kop komt een hoger accent van zes bouwlagen met een karakteristieke gevel. Dat torentje ligt precies in de zichtlijn vanaf de Leidsevaart en markeert als poortgebouw de entree naar Tempeliersstraat en binnenstad. Aan de voet daarvan ligt een klein plein dat overgaat in de steeg. In dit gebouw komt ook nog een fietsenstalling voor Dansschool Schröder.

## 'Beste plan tot nu toe'

Henk Geist

**Haarlem** \* Het plan De Vierhoek werd deze week in het ABC Architectuurcentrum gepresenteerd aan omwonenden. Joost Swarte en Hans van Eeden gaven daar een toelichting op het ontwerp. Waar de buurt in het verleden grote moeite had met de bouwplannen van de HBB Groep voor dit terrein, is er nu waardering. „Het allerbeste plan tot nu toe”, meende een van de aanwezigen, waarop een applausje uit de zaal hem ten deel viel.  
Dat neemt niet weg dat er nog een paar pijnpunten zijn. Zoals de entree van de parkeerkelder, die komt aan de kant van de Tempeliersstraat. „Het is een gevaarlijke straat, een heel druk punt, waar heel veel schoolkinderen langs fietsen en waar fietsers door bussen aan de kant worden gedrukt”, stelde een buurtbewoonster. „Wij, bewoners van de Tempeliersstraat willen hier geen in- en uitgang van een parkeergarage, die stond aanvankelijk ook aan de kant van de Raamsingel gepland.” Volgens HBB is dit de meest geschikte plek, maar wordt nog onderzocht hoe de entree hier het beste kan worden opgelost.  
Zorgen waren er ook over het verdwijnen van parkeerplekken, niet alleen voor auto's, maar vooral ook voor fietsers. De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit heeft zich al positief uitgelaten over het stedenbouwkundig ontwerp. HBB heeft inmiddels ook met omwonenden overeenstemming bereikt over het opheffen van een oud recht, een zogeheten servituut, dat op het terrein rust. Dat maakte grootschalige bebouwing onmogelijk. Het servituut gaat straks vervallen.

Joost Swarte en Her-Architecten ontwerpen nieuwbouw in Tempeliersstraat



Ontwikkelaar Gren Molenkamp, Remko van Heusden, Joost Swarte en Hans van Eeden met de maquette.

FOTO UNITED PHOTOS/ROB VAN WIERINGEN



De nieuwbouw ligt rond het vierkante groene hof.

ILLUSTRATIE HER-ARCHITECTEN



Het voormalige kegelpaleis aan de Tempeliersstraat.

ARCHIEFFOTO